

ლიტერატურული ჟანრები

რედაქტორები: **ირმა რატიანი, გაგა ლომიძე**

გამომცემლობა: GCLA Press, 2023

წინამდებარე წიგნი მომზადდა შოთა რუსთაველის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის ლიტერატურის თეორიისა და კომპარატივისტიკის განყოფილების ბაზაზე და მოიცავს ნაშრომებს ჟანრების შესახებ. ეს არის პირველი წიგნი, სადაც თავმოყრილია ნაშრომები ეპოსსა და დიდ ეპიკურ ჟანრებზე, დრამასა და დრამატულ ჟანრებზე. მეორე წიგნი მომზადების პროცესშია და მასში გაერთიანდება მცირე ეპიკური ჟანრები და ლირიკა.

განსაზღვრულია ლიტერატურისა და ლიტერატურათმცოდნეობის პრობლემებით დაინტერესებული ფართო მკითხველისათვის. მისი გამოყენება მიზანშეწონილია როგორც ფილოლოგიური, ისე, ზოგადად, ჰუმანიტარული პროფილის სტუდენტებთან სწავლების ყველა საფეხურზე: ბაკალავრიატში, მაგისტრატურასა და დოქტორანტურაში.

ვალტერ ბენიამინი

რჩეული ესეები

მთარგმნელი: **ანა ცქიტიშვილი**

რედაქტორები: **გიორგი მაისურაძე, ლექსო დორეული, მალხაზ ხარბედია.**

გამომცემლობა: არილი, 2023

წინამდებარე ნაკრები ბენიამინის რჩეულ ესეებს მოიცავს. ბუნებრივია, სელექცია სუბიექტურია. მკვლევრები მისი შემოქმედების ეტაპებს ადრეულ, შუა და გვიანდელ პერიოდებად ყოფენ. ქართულ ენაზე სათარგმნად, ძირითადად, ადრეული და შუა პერიოდის ნააზრევი შეირჩა. ადრეული პერიოდიდან გამორჩეულია ბენიამინის „მთარგმნელის ამოცანა“ (1921), რომელიც თარგმანის თეორიისთვის უმნიშვნელოვანესი ნაშრომია და რომელიც წიგნის ბოლოს გამიზნულად მოხვდა. შუა პერიოდიდან განსაკუთრებით აღსანიშნავია „სიურრეალიზმი“ (1929) – აქ, როგორც ესეის ქვესათაური გვატყობინებს, ბენიამინი იმდროინდელ ევროპულ ინტელიგენციას ფირზე აღბეჭდავს და სრულიად ცოცხლად წარმოგვიდგენს; „პრუსტის სახე“ (1929), „ფოტოგრაფიის მცირე ისტორია“ (1931) და, რასაკვირველია, ან უკვე ნახსენები „ფრანც კაფკა: მისი გარდაცვალებიდან მეთექვსმეტე წლისთავზე“ (1934). იშვიათად, რომ ავტორს შეეძლოს რომელიმე დარგისა თუ მიმართულების ჩამოყალიბებისა და განვითარების შესახებ ისტორიებს ზუსტად ისე შთამბეჭდავად მოჰყვეს,

როგორც ის ცალკეული ავტორების პორტრეტების გამოსახვას ახერხებს. ეს ორი რამ ერთმანეთისგან სრულიად განსხვავდება. ბენიამინი ორივე-გან მოწოდების სიმაღლეზე დგას.

კოკა ბრეგაძე

ორი ცდა გოეთეზე: გოეთეს მსოფლმხედველობა.

გოეთე და ნიცშე

გამომცემლობა: მერიდიანი, 2023

გოეთეს პიროვნებისა და მსოფლმხედველობის საკითხები ქართულ სამეცნიერო სივრცეში აუთვისებელია. რა თქმა უნდა, იყო პირველი თაობის გერმანისტების გამოკვლევები, მაგრამ ეს ხდებოდა საბჭოთა საქართველოს პერიოდში და მათ იდეოლოგიური დალი აზის. ახალ გამოცემაში გოეთეს პიროვნება, მისი მსოფლმხედველობა, მაგალითად, პლატონისტური, ნეოპლატონისტური, არისტოტელესეული, სპინოზასეული, ლაიბნიცისეული პერსპექტივებიდან არის განხილული, ასევე, თავად გოეთეს ურფენომენის სწავლების პერსპექტივიდან. რაც შეეხება გოეთეს შემოქმედების კრიტიკასა და რეცეფციას ნიცშესთან, ეს საკითხიც ნაკლებადაა შესწავლილი. ახალი გამოცემა როგორც სპეციალისტებს, ასევე, ფილოლოგიის, გერმანისტიკის, ფილოსოფიის ბაკალავრიატის, მაგისტრატურის, დოქტორანტურის საფეხურის სტუდენტებსა და დაინტერესებულ მკითხველს მნიშვნელოვან ახალ ინფორმაციას მიაწვდის. ასევე, დავამატებ, რომ ეს არის ერთგვარი მცდელობა გოეთეს პიროვნებასა და მის შემოქმედებასთან მიახლების. წიგნის სახელწოდებაც აქედან გამომდინარე შეირჩა – ნიგნი-ცდა, ნიგნი-მცდელობა.

ჰაიუელ დიქსი

ავტოფიქცია და კულტურული მეხსიერება

Autofiction and Cultural Memory

By Hywel Dix

გამომცემლობა: Routledge, 2022

ავტოფიქცია და კულტურული მეხსიერება ახალ გზას იკვლევს ავტოფიქციის კვლევებში და აჩვენებს, თუ როგორ აქცევს პოსტკოლონიურ მწერლებს წარსული კულტურული თუ პოლიტიკური ბრძოლების მოწმედ და, შესაბამისად, ხელს უწყობს კულტურული მეხსიერების ახალ ფორმებს. ავტოფიქციის უმეტესობა განიხილავს მას, როგორც ინდივიდუალისტურ ფორმას, რომელიც უკავშირდება მისი ავტორების პიროვნულ ზრდას. ამით ის უპირატესობას ანიჭებს პერსონალური განვითარების ნა-რატივებს, სოციალური ვალდებულებების შესახებ ნარატივებთან შედარებით და ეთანხმება საკუთრებისა და ავტორობის დასავლურ კონ-

ცეფციებს. ამის საპირისპიროდ, ჰაიუელ დიქსი გვიჩვენებს, თუ რამდენად განსხვავებულად გამოიყენა დასავლური სამყაროს გარეთ სხვადასხვა მწერალმა ავტოფიქციის ტექნიკა, რითაც ისინი მათ მიერ მოთხრობილ ამბებს გაემიჯნენ და სოლიდარობა გამოხატეს იმპერიალიზმისა და ტირანიის წინააღმდეგ ბრძოლის მიმართ.

ალჟირის, ეთიოპიის, კარიბის ზღვის, ამერიკის, ინდოეთისა და თურქეთის მაგალითებზე დაყრდნობით, დიქსი წარმოადგენს ავტოფიქციას, როგორც ფორმას, რომელიც აერთიანებს ავტორების ცხოვრებისეულ ისტორიებს მათი საზოგადოებების კოლექტიურ ბრძოლასთან, რომელიც ითვალისწინებდა ისტორიული უსამართლობის აღდგენას, რომელიც მარგინალიზებული და დავინწყებული იყო. კულტურული მეხსიერების ახალი ფორმების ფორმირების ხელშეწყობით, ავტოფიქცია წამოჭრის მნიშვნელოვან საკითხებს იმის შესახებ, თუ რის დამახსოვრებას ვირჩევთ და რას ვაფასებთ აწმყოში. ეს წიგნი საგულისხმო იქნება ყველასთვის, ვინც დაინტერესებულია პოსტკოლონიური კვლევებით, მსოფლიო ლიტერატურით, ტრავმის კვლევებით, ავტობიოგრაფიით, ბიოგრაფიით ან სოციალური სამართლიანობის საკითხებით.

რიჩარდ შუსტერმანი

ფილოსოფია და წერის ხელოვნება

Philosophy and the Art of Writing

By Richard Shusterman

გამომცემლობა: Routledge, 2022

ფილოსოფიასა და ლიტერატურას მჭიდროდ, რთული ურთიერთობა აქვს. ამ ორ სფეროს შორის კავშირების გასარკვევად, ეს წიგნი განიხილავს გზებს, თუ როგორ იყენებს ფილოსოფია ლიტერატურულ საშუალებებს თავისი პრაქტიკის გასაუმჯობესებლად, განსაკუთრებით, როგორც ცხოვრების წესი, რომელიც სცილდება ლიტერატურულ ფორმებსა და სიტყვებს და ფიზიკურ საქმეებად, არალინგვისტურ გამოხატულებად და სუბიექტურ განწყობებად და გრძნობებად გარდაიქმნება. წიგნი იკვლევს მოაზროვნეებს სოკრატედან და კონფუციიდან ფუკოსა და სიმონ დე ბოვუარამდე. რიჩარდ შუსტერმანს აინტერესებს საკითხი, თუ რა როლი შეიძლება შეასრულოს ლიტერატურამ ფილოსოფიის, როგორც რაღაც არსებითად განცდილის და არა მხოლოდ დაწერილის მიმართ დამოკიდებულებაში. ფილოსოფიისადმი ამ ხედვის განსავითარებლად, რომელიც ლიტერატურასაც მოიცავს, მაგრამ იმავდროულად ცდილობს გასცდეს ვერბალურს, რათა გააცნობიეროს სიცოცხლის ხორცშესხმული სისავსე და აღიქვას მისი გამოუთქმელი განზომილებები, შუსტერმანი განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს ავტორებს, რომლებიც არღვევენ ლიტერატურასა და ფილოსოფიას შორის არსებულ გამიჯვნას: ავგუსტინეთი და

მონტენით დაწყებული უორდსვორთამდე, კირკეგორამდე, თ.ს. ელიოტამდე, ჟორჟ ბატაიმდე, მორის ბლანშომდე თუ ბერტრან რასელამდე. წიგნი მთავრდება თავით ჩინურ წერის ხელოვნების შესახებ, რომელშიც გაერთიანებულია პოეზია, კალიგრაფია და ფერწერა.

„ფილოსოფია და წერის ხელოვნება“ განსაკუთრებით საგულისხმო იქნება ლიტერატურის თეორიისა და ფილოსოფიის ფაკულტეტების სტუდენტებისა და მკვლევარებისთვის.

ჟორჟ ბატაი

სასარგებლოს საზღვარი

The Limit of the Useful

By Georges Bataille

გამომცემლობა: The MIT Press, 2023

„შინაგანი გამოცდილების“ (L'expérience intérieure) გამოქვეყნებამდე ათწლეულის განმავლობაში მეოცე საუკუნის ფრანგმა ფილოსოფოსმა ჟორჟ ბატაიმ შექმნა ახალი შედევი, რომელიც შეიცავს მის ყველაზე ორიგინალურ და ვრცელ რეფლექსიას სხვადასხვა თემაზე. რიტუალური მსხვერპლშენიშვისა და სამხედრო დაპყრობების, სიცილის ბუნებისა და კაპიტალიზმის მექანიზმების შესახებ. „სასარგებლოს ზღვარი“ – ამ სათაურის დარქმევას აპირებდა ბატაი თავისი ნაშრომისთვის, ნათელს ფენს ფილოსოფოსის გვიანდელი პერიოდის ნაშრომებს, მაგრამ ის დაუმთავრებელი და გამოუქვეყნებელი დარჩა მის სიცოცხლეში. ეს არის პირველი ინგლისურენოვანი თარგმანი ნაშრომის, რომელსაც ქორი ოსტინ კნუდსონი და თომას ელიოტი ბატაის სტრუქტურულად ერთ-ერთი ყველაზე თანმიმდევრულ ნაშრომად მიიჩნევდნენ. ესეებისა და „დანყევლილი წილის“ სამუშაო ვერსიებთან შეჯერებისას, ასზე მეტგვერდიანი დანართის ჩათვლით, ნაშრომი გამორჩეულად ნარმოაჩენს ბატაის ნააზრევს. „სასარგებლოს ზღვარი“ მოიცავს ბატაის ცხოვრების ინტელექტუალური ძიებების ათწლეულს, როდესაც ის პირველად დაუპირისპირდა კაპიტალიზმს ცნებებითა და იდეებით ისე, როგორც მის სხვა გამოქვეყნებულ ნაშრომებში არ ჩანს. აღნიშნული წიგნი ბატაის სიურეალისტურ ლიტერატურულ ნაწარმოებებსა და შემდგომ სამეცნიერო პრეტენზიებს შორის არსებულ უფსკრულს ავსებს.